

MINISTARSTVO FINANSIJA CRNE GORE

DIREKTORAT ZA MAKROEKONOMSKE I FISKALNE ANALIZE I PROJEKCIJE

MJESEČNI

MAKROEKONOMSKI IZVJEŠTAJ

NOVEMBAR 2024

+ 0.9%

EK BLAGO SNIZILA
PROJEKCIJU RASTA
EU U 2024.

+ 3.1%

RAST DOMAĆE
EKONOMIJE U PRVA TRI
KVARTALA 2024.

+ 0.2%

STAGNACIJA MJESEČNE
INFLACIJE U
NOVEMBRU

+ 75.1

MILIONA
SUFICIT BUDŽETA ZA
DESET MJESECI 2024.

- 0.63 P.P

PAD KAMATNIH
STOPA U OKTOBRU

+ 32.0%

RAST NOVOODOBRENIH
KREDITA ZA DESET
MJESECI 2024.

+ 14.3%

RAST NETO SDI ZA
DESET MJESECI 2024.

+ 7.7%

RAST NETO ZARADA
U PRVIH DESET
MJESECI 2024.

Realni sektor i inflacija

Crnogorska ekonomija bilježi pozitivne trendove u tekućoj godini, sa stopom rasta bruto domaćeg proizvoda od 3,1% u prva tri kvartala 2024. Crna Gora je u trećem kvartalu ostvarila stopu realnog rasta BDP-a od 2,6%, dok je ekonomija Evropske unije u istom periodu rasla po stopi od 1,3%. U prvih deset mjeseci 2024. broj noćenja domaćih i stranih gostiju u kolektivnom smještaju iznosio je 4.984.900 i bilježi godišnji rast od 1,7%. Od stranih gostiju, najveći broj noćenja su ostvarili turisti iz Srbije (19,6%), Ujedinjenog Kraljevstva (8,1%), Njemačke (7,0%), Francuske (6,7%) i Bosne i Hercegovine (5,7%). Promet robe u trgovini na malo je porastao za 10,5% u prvih deset mjeseci. Industrijska proizvodnja je neznatno opala (-0,5%), pod uticajem pada proizvodnje električne energije od 15,5%. Sektori vađenja rude i kamena i prerađivačke industrije su porasli 8,8% i 10,3%, respektivno. Inflacija za jedanaest mjeseci iznosi 3,4%, a najveći doprinos rastu potrošačkih cijena dale su cijene u kategoriji 'Stanovanje, voda, struja, gas i druga goriva' (doprinos od 0,81 p.p) i cijene odjeće i obuće (doprinos od 0,62 p.p). U novembru je godišnja inflacija iznosila 1,7%, dok su cijene na mjesečnom nivou stagnirale (0,2%).

Međunarodno okruženje

Evropska komisija u posljednjim jesenjim projekcijama¹ objavljenim u novembru predviđa da će rast realnog BDP-a u 2024. godini iznositi 0,9%

¹ [European Commission - Autumn 2024 Economic Forecast: A gradual rebound in an adverse environment](#)

u EU i 0,8% u Eurozoni. Projekcija rasta EU je za 0,1 p.p niža u odnosu na proljećnu prognozu, dok je za Eurozonu nepromijenjena. U Evropskoj uniji se u srednjoročnom periodu, zahvaljujući snažnoj potrošnji i oporavku investicija, predviđa ubrzanje ekonomskog rasta na 1,5% u 2025. godini i 1,8% u 2026. godini, a projekcije ukazuju na sličnu dinamiku i u Eurozoni, sa prognoziranim realnim rastom od 1,3% u 2025. i 1,6% u 2026. U svojim projekcijama, Evropska komisija predviđa i silazni trend kretanja inflacije, koja će u Eurozoni sa 5,4% u 2023. pasti na 2,4% u 2024. godini i dalje na oko 1,9% u 2026, što je u okviru targeta Evropske centralne banke.

Zaposlenost i dohodak

Tržište rada u Crnoj Gori nastavlja da bilježi povoljne trendove. Prosječni broj zaposlenih u prvih deset mjeseci 2024. iznosi 257,3 hiljade i povećan je 5,4% u odnosu na uporedni period 2023. godine. Registrovana stopa nezaposlenosti ZZZCG u oktobru 2024, iznosila je 11,29% (pad 2,38 p.p. na godišnjem nivou). Prosječna neto zarada u prvih deset mjeseci 2024. je uvećana za 7,7% u odnosu na isti period prošle godine i iznosila je 850€. Prosječna penzija u oktobru sa obračunatim razlikama iznosila je 521,11€, što predstavlja godišnji rast od 22,3%.

Fiskalni sektor

U periodu januar – oktobar 2024. godine, prihodi budžeta naplaćeni su u iznosu

od 2.317,7 mil.€, što je u odnosu na isti period prethodne godine veće za 193,9 mil.€ (9,1%). Izuzimajući prihode jednokratnog karaktera, prihodi budžeta za deset mjeseci 2024. u odnosu na posmatrani period 2023, veći su za čak 329,5 mil.€ ili 16,8%. U poređenju sa planom po rebalansu, prihodi budžeta u ovom periodu naplaćeni su više za 33,9 mil.€ (1,5%). Izdaci budžeta za period januar – oktobar ove godine iznosili su 2.242,6 mil.€. U odnosu na isti period prethodne godine, izdaci su veći 302,4 mil.€ (15,6%), pri čemu je najveće odstupanje kod izdvajanja za isplatu prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja dominantno zbog povećanja minimalne penzije, transfera institucijama i značajnije kod institucija javnog zdravlja, kao i rasta izdvajanja za bruto zarade (usvajanje granskih kolektivnih ugovora kojima su povećane zarade zaposlenih u javnom sektoru u 2023. godini). U odnosu na plan za 2024, izdaci su niži za 146,5 mil.€ ili 6,1%, i odraz su dinamike pristizanja obaveza u ovom periodu, kao i aktivnog upravljanja potrošnjom. U periodu januar – oktobar 2024, ostvaren je suficit budžeta u iznosu od 75,1 mil.€, odnosno na nivou od 1,0% procijenjenog BDP-a, što je za 180,5 mil.€ bolji budžetski bilans od plana.

Finansijski sektor

Prema podacima Centralne banke Crne Gore, neto profit crnogorskih banaka u oktobru 2024. iznosio je 150,3 mil.€, što je 18,3% više u odnosu na isti mjesec 2023. Ukupni krediti su na kraju oktobra tekuće godine iznosili 4.676,0 mil.€ i ostvarili su godišnji rast od 14,9%. Novoodobreni krediti su za deset mjeseci 2024. iznosili 1.429,3 mil.€ (rast od 32,0% na godišnjem nivou), od čega su pozajmice privrede iznosile 699,8 mil.€ (rast od 25,1%

na godišnjem nivou), dok su građani pozajmili 674,7 mil.€ (rast od 45,0% na godišnjem nivou). U oktobru 2024, zabilježen je rast ukupnih depozita od 2,7%, kada su iznosili 5.683,4 mil.€. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u oktobru 2024. iznosila je 6,71% i bilježi pad od 0,63 p.p u odnosu na oktobar 2023.

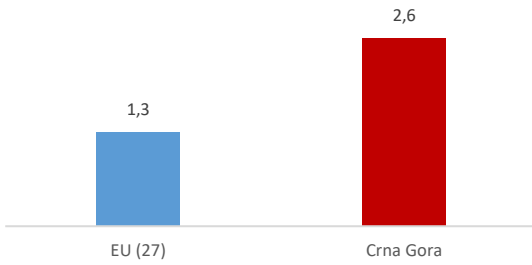

Spoljnotrgovinska razmjena i investicije

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmjena u periodu januar - oktobar 2024. godine iznosila je 3.881,1 mil.€, što predstavlja rast od 3,1% u odnosu na isti period 2023. godine. Izvoz u vrijednosti od 479,8 mil.€ je smanjen za 15,0%, u najvećoj mjeri pod uticajem pada izvoza električne energije za 60,3% i aluminijuma za 56,0%. Uvoz roba vrijedan 3.401,3 mil.€ povećan je za 6,3% na godišnjem nivou, prevashodno povećanjem uvoza mašina i transportnih uređaja (rast 12,5%), mineralnih goriva i maziva (9,0%), i hemijskih proizvoda (rast 8,7%).

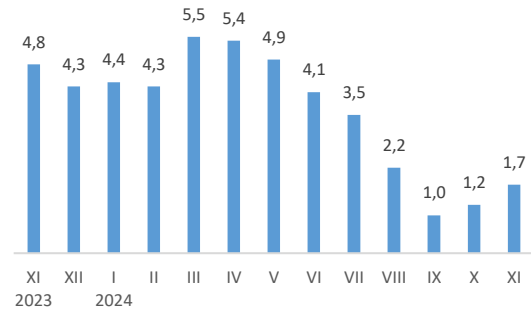
Neto priliv SDI u periodu januar – oktobar 2024, iznosio je 412,7 mil.€, što je za 14,3% više u odnosu na isti period 2023. Ukupan priliv SDI iznosio je 737,4 mil.€, što predstavlja godišnji rast od 4,2%. U strukturi vlasničkih ulaganja, investicije u kompanije i banke iznosile su 104,2 mil.€ (rast od 32,5%), dok su ulaganja u nekretnine iznosila 362,6 mil.€ (pad od 4,7%). Priliv SDI u formi interkompanijskog duga iznosio je 241,6 mil.€, što je za 11,2% više na godišnjem nivou. Ukupan odliv SDI u periodu januar – oktobar 2024. iznosio je 324,6 mil.€ što je za 6,3% manje u odnosu na 2023. Najveće učešće u ukupnom prilivu SDI imale su Srbija (100,0 mil.€), Ruska Federacija (91,4 mil.€) i Turska (83,7 mil.€), što zajedno čini 37,3% ukupnog priliva SDI.

Grafik 1 Stope realnog rasta u IIIQ 2024, %

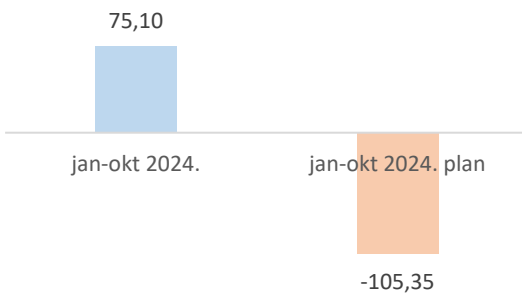
...Crnogorska ekonomija rasla po stopi od 2,6% u trećem kvartalu, a ekonomija EU 1,3%...

Grafik 2 Inflacija, CPI, godišnja stopa %

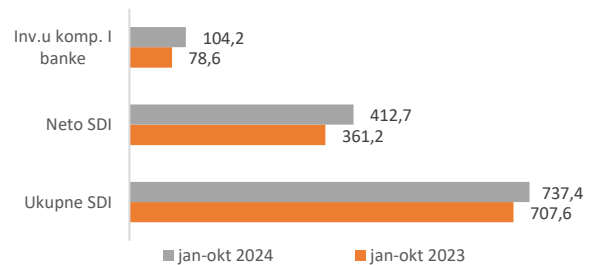
...Godišnja inflacija u novembru 2024. iznosila 1,7%...

Grafik 3 Suficit/deficit budžeta 2024, u mil.€

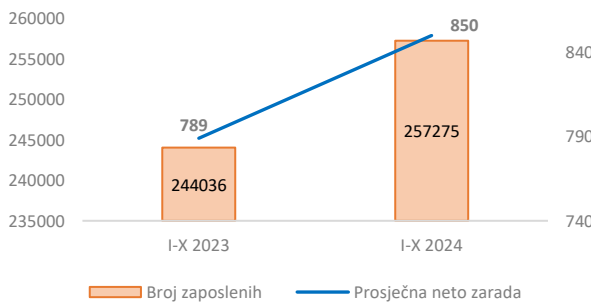
...Budžetski bilans za 180,5 mil.€ bolji od plana...

Grafik 4 Neto SDI, u mil.€

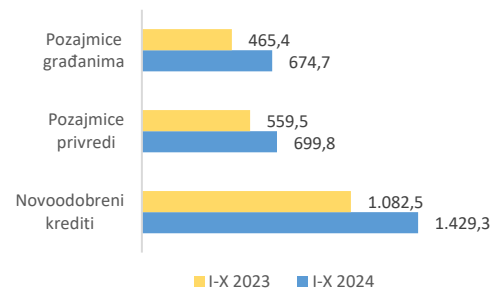
...Za deset mjeseci 2024. rast neto SDI i investicija u kompanije i banke 14,3% i 32,5%...

Grafik 5 Broj zaposlenih i prosječna neto zarada

...Rast broja zaposlenih i prosječne neto zarade 5,4% i 7,7%, respektivno...

Grafik 6 Novoodobreni krediti, u mil.€

...Rast novoodobrenih kredita za deset mjeseci iznosio 32,0%...